

ВІКТОР СТРЕЛЬНИКОВ,

*професор кафедри філософії і економіки освіти Полтавської академії
неперервної освіти імені М.В. Остроградського, доктор педагогічних наук
(Полтава, Україна)*

ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ ПРОЄКТУВАННЯ КУРСОВОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗАКЛАДІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

УДК 374.28(09)

ORCID 0000-0002-8822-9517

DOI: 10.13140/PHEP.51-52.2023.20

strelnikov.poltava@gmail.com

У статті розглядаються філософські засади проектування курсової підготовки у закладі неперервної освіти, на яких вибудована теорія проектування курсової підготовки у закладі неперервної освіти. Зокрема, виділені, на основі аналізу вітчизняних філософських досліджень, дидактичні вимоги до створення теорії проектування курсової підготовки у закладі неперервної освіти. Виділені і теоретично обґрунтовані основні принципи розвитку професійної компетентності педагогічних працівників у закладі неперервної освіти, які виконують особливу регулятивну функцію з точки зору філософських засад проектування теорій і способів регулювання практики курсової підготовки у закладі неперервної освіти. Зміст курсової підготовки будується відповідно до принципів: а) цільового призначення інформаційного матеріалу; б) поєднання комплексних і власних дидактичних цілей; в) повноти навчального матеріалу в освітньому компоненті; г) відносної самостійності елементів освітнього компонента; д) реалізації зворотного зв'язку; е) оптимальної передачі інформаційних та методичних матеріалів.

***Ключові слова:** філософські засади, неперервна освіта, педагогічний працівник, проектування, курсова підготовка, заклад неперервної освіти.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Реформування освіти дорослих в Україні об'єктивно вимагає перегляду устояних змісту, принципів, технологій організації, структури самої системи неперервної освіти. Вирішення цього наукового і практичного завдання безпосередньо пов'язане з теоретичним виробленням філософських засад проектування курсової підготовки у закладі неперервної освіти, яка забезпечить досягнення гарантованих результатів підвищення кваліфікації, перепідготовки і становлення особистості учасників досліджуваного процесу та високої їхньої якості. Саме проектуванню

курсую підготовки у закладі неперервної освіти належить вирішальна роль у реформуванні системи неперервної освіти, тобто, на цей своєрідний виклик ця система має дати адекватну відповідь.

Кардинальні зміни, що відбуваються останнім часом у системі неперервної освіти України, потребують формування нового змісту підвищення кваліфікації і перепідготовки фахівців, який забезпечуватиме високий рівень фахових знань учасників освітнього процесу, розвиток творчих здібностей, набуття професійної компетентності та професійного типу мислення, розвитку самостійності і динамізму, вміння застосовувати набуті знання у власній професійній діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми, показав, що, як важливий компонент структури неперервної освіти, курсова підготовка у закладі неперервної освіти привертає на себе увагу науковців, особливо тоді, коли мова йде про науковий статус курсової підготовки, вимоги до її проектування, її значення для практичної діяльності закладів неперервної освіти. Проведене у наших дослідженнях узагальнення останніх публікацій [13–27 та ін.] та дослідженнях Л. Лебедик з підготовки педагогічних працівників до проектування [1–12; 23–27 та ін.] показало, що здебільшого увага вітчизняних педагогів зосереджується на дослідженні певних окремих аспектів проектування курсової підготовки у закладі неперервної освіти, що дозволяє досліджувати їх на сучасному етапі розвитку, основні їхні характеристики.

Дослідники відмічають як найбільш продуктивну і перспективну курсову підготовку у закладі неперервної освіти, таку, в якій освітній процес враховує професійну спрямованість педагогічних працівників, а також орієнтований на особистість курсиста, його здібності, інтереси, схильності тощо. Однак, досліджень, що спеціально присвячені аналізу філософських засад проектування курсової підготовки у закладі неперервної освіти, недостатньо. Це і визначило вибір теми наших наукових пошуків.

Проблема відбору принципів і курсової підготовки теж не є новою для педагогічних досліджень. Система принципів навчання і правил їх реалізації була теоретично обґрунтована ще класиками педагогіки – Я. А. Коменським, В. А. Дістервегом, Й. Г. Песталоцці. Більш детальне

обґрунтування сучасних принципів щодо курсової підготовки і формування змісту освіти дали Ю. Бабанський, В. Онищук, П. Підкасистий, А. Хуторський та ін. Принципи розвитку професійної компетентності педагогічних працівників різних профілів досліджували науковці І. Зязюн, Л. Ільяшенко, В. Кремень, Л. Лебедик [3, с. 96–99; 11, с. 6–12; 24, с. 749–760], С. Лейко [13, с. 260–267] та ін.

Формулювання мети статті. Метою дослідження став пошук філософських основ, на яких будується теорія проектування курсової підготовки у закладі неперервної освіти. Завдання дослідження: а) виділення, на основі аналізу вітчизняних філософських методологічних досліджень, сучасних вимог до створення теорії проектування курсової підготовки у закладі неперервної освіти; б) теоретичне обґрунтування основних принципів розвитку професійної компетентності педагогічних працівників у закладі неперервної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження розпочнемо з викладу суті проектування курсової підготовки у закладі неперервної освіти, яка полягає у визначенні й аналізі вихідних умов, чинників і характеристик освітнього процесу та побудові його прогнозованої моделі. Курсова підготовка у закладі неперервної освіти є упорядкованою множиною взаємопов'язаних, взаємообумовлених, цілісних, структурних та функціональних компонентів, що у своїй структурі становлять єдине ціле, поєднані спільною метою, мотивами і завданнями, спрямованими на освіту (виховання й навчання) особистості [1–3; 7–8; 19, с. 9–28].

Будуючи філософські засади теорії проектування курсової підготовки у закладі неперервної освіти, слід враховувати, що для створення дидактичної теорії одних лише фактів недостатньо, теорія не може бути виведена лише з фактів. Для побудови теорії проектування курсової підготовки у закладі неперервної освіти, нової для системи неперервної освіти України, ми використовуємо традиційну методологію, в основі якої п'ять основних методів – аналіз, синтез, індукція, дедукція і редукція, та специфічні для дидактики неперервної освіти методи – метод наукового пізнання й експериментального дослідження. Наявність експериментального підтвердження є необхідною умовою побудови дидактичної теорії проектування курсової підготовки у закладі неперервної освіти, своєрідним симбіозом

емпіричних і теоретичних висновків. Також в основі побудови філософських засад теорії проєктування курсової підготовки у закладі неперервної освіти має бути поєднання формальної і неформальної логіки. Зокрема, першу презентують спроби моделювання, характерні для системного підходу, другу – оцінки експертів.

Перевагами теорії проєктування курсової підготовки у закладі неперервної освіти є використання різних методологічних засад – компетентнісного, системного, синергетичного, діяльнісного, технологічного, ергономічного, середовищного, особистісного підходів [19, с. 19].

У цілому дидактична теорія проєктування курсової підготовки у закладі неперервної освіти має дати відповіді на три головні запитання: що вчити? (зміст курсової підготовки у закладі неперервної освіти), як вчити і як перевірити? (технології курсової підготовки, контролю і корекції), хто має вчити? (вимоги до викладачів закладів неперервної освіти). Курсова підготовка у закладі неперервної освіти, крім вказаних компонентів (змістового та технологічного) містить ще цільовий (для чого вчитися? – мета курсової підготовки) компонент, і має бути адекватною меті курсової підготовки у закладі неперервної освіти та професійно важливим якостям педагогічних працівників.

Щодо виділення та теоретичного обґрунтування принципів розвитку професійної компетентності педагогічних працівників у закладі неперервної освіти (другого завдання дослідження), зазначимо, що принципи курсової підготовки і навчання виконують особливу регулятивну функцію з точки зору філософських засад проєктування теорій і способів регулювання практики курсової підготовки у закладі неперервної освіти. Змістові освітні компоненти будуються відповідно до принципів: а) цільового призначення інформаційного матеріалу; б) поєднання комплексних і власних дидактичних цілей; в) повноти навчального матеріалу в освітньому компоненті; г) відносної самостійності елементів освітнього компонента; д) реалізації зворотного зв'язку; е) оптимальної передачі інформаційних та методичних матеріалів [19, с. 19; 20, с. 229–234].

Проаналізуємо можливості розвитку професійної компетентності педагогічних працівників у закладі неперервної освіти, які надає дотримання кожного з принципів.

Перший принцип – цільового призначення інформаційного матеріалу – указує, що зміст інформації будується на основі дидактичної мети. Якщо вимагається досягнення мети діяльності, застосовується операційний підхід у побудові банку інформації, створюються змістові освітні компоненти операційного типу [19, с. 20; 22, с. 162–163].

Другий принцип – поєднання комплексних, інтегрованих і окремих дидактичних цілей – реалізується для визначення структури змістових освітніх компонентів. Освітні компоненти, які відповідають інтегрувальній дидактичній меті, складають комплексну мету, об'єднуються модульною програмою. Кожна інтегрувальна дидактична мета складається з окремих цілей, яким у освітньому компоненті відповідає один елемент навчання [19, с. 20; 22, с. 163].

Третій принцип повноти навчального матеріалу в освітньому компоненті конкретизує модульний підхід і розкривається такими правилами: а) викладаються основні моменти освітнього компоненту, його сутність; б) даються пояснення до цього матеріалу; в) указуються можливості додаткового поглиблення матеріалу чи розширеного вивчення шляхом використання комп'ютера, інших методів навчання, рекомендуються конкретні літературні джерела; г) даються практичні завдання і пояснення до їх вирішення; д) ставляться теоретичні завдання і даються відповіді на них [11, с. 6–12; 19, с. 20; 22, с. 163].

Четвертий принцип – відносної самостійності елементів – також реалізує модульний підхід до вивчення освітніх компонентів, що спрямований на виділення зі змісту навчання відокремлених елементів. Він тісно пов'язаний із принципом побудови змістових освітніх компонентів, який вимагає поєднання комплексних, інтегрувальних і окремих дидактичних цілей. Ступінь самостійності елементів залежить від ступеню самостійності окремих дидактичних цілей, які складають одну інтегрувальну дидактичну мету [3, с. 96–99; 11, с. 6–12; 13, с. 260–267; 19, с. 20–21; 22, с. 163; 24, с. 749–760].

Відповідно до п'ятого принципу – реалізації зворотного зв'язку – процес засвоєння знань має бути керованим і контрольованим. Для реалізації зворотного зв'язку для побудови освітнього компонента слід дотримуватися таких правил: а) повинна створюватися можливість зворотного зв'язку в наступності, потрібно забезпечити модуль засобами прямого контролю, який показуватиме рівень підготовленості фахівця

до його засвоєння; б) слід застосовувати поточний, проміжний і узагальнювальний контроль: перший – у кінці кожного елементу, а останній – у кінці освітнього компонента; в) поточний і проміжний контроль може здійснюватися у вигляді самоконтролю; г) обидва вони мають сприяти своєчасному виявленню прогалин у засвоєнні знань, а у випадку неуспішності чітко показувати, які частини навчального матеріалу слід повторити або глибше засвоїти; д) узагальнювальний (вихідний) контроль має показувати рівень засвоєння освітнього компонента; е) у випадку виявлення недостатності засвоєння фахівця йому пропонують повторити матеріал, за яким отримано незадовільні відповіді [19, с. 21; 22, с. 163].

Шостий принцип – оптимальної передачі інформаційного і методичного матеріалу – вимагає представлення матеріалів освітнього компонента у такій формі, що забезпечує найбільш ефективне їх засвоєння.

Крім зазначених принципів можна виділити такі важливі принципи розвитку професійної компетентності педагогічних працівників у закладі неперервної освіти, як: 7) стиснення навчальної інформації у змістовому освітньому компоненті; 8) генералізації знань; 9) взаємопов'язаності, логізації знань.

Сьомий принцип – стиснення навчальної інформації у змістовому освітньому компоненті – є важливим для розвитку професійної компетентності педагогічних працівників у закладі неперервної освіти. Навчальна інформація є модулем цієї галузі знань, яка покладена в основу освітнього компонента. У рамках освітніх компонентів для розвитку професійної компетентності педагогічних працівників у закладі неперервної освіти неможливо викласти весь запас знань у цій галузі. Обов'язково постає завдання стиснення інформації, компресії, лаконічності, достатності, тобто її мінімізації. Проте однією з умов стиснення інформації є дотримання її помірності, необхідного збереження цілісності системи знань, що подана в концентрованому вигляді, що також узгоджується з модульним підходом вивчення освітніх компонентів [19, с. 21–22; 22, с. 164].

Восьмий принцип мінімізації інформації є принципом генералізації знань, який означає, що починати побудову змісту освітнього компонента слід із виділення основних структур і понять,

організовувати навчальний матеріал у систему в логічному порядку конкретизацією основних понять. Генералізація знань забезпечує краще розуміння, оскільки породжує структуру, яка краще взаємодіє з новими знаннями [11, с. 6–12; 19, с. 22–23; 22, с. 165]. Принцип генералізації знань проявляється у створенні тезаурусу – понятійного ядра, у якому подані основні понятійні одиниці. Їх слід систематизувати за елементами наукового знання освітнього компонента і подавати за різними його розділами у вигляді переліку понять, які відображають віхи його змісту. База освітнього компонента, що подана в такому вигляді, засвоюється як система знань. Кожна словникова стаття тезаурусу, окрім основного елемента, може містити посилання на інші дескриптори чи поняття, які знаходяться з даним дескриптором у співвідношеннях з родовою, видовою, асоціативною, синонімічною або з іншою залежністю [11, с. 6–12; 19, с. 23–24; 22, с. 165].

З принципу генералізації знань виходить дев'ятий принцип – взаємопов'язаності, логізації знань – передбачає розгляд сукупності стійких зв'язків, що забезпечують цілісність об'єкта вивчення освітнього компонента. Цей принцип лежить в основі встановлення міжпредметних зв'язків освітнього компонента. За модульної побудови курсів інтенсивного вивчення освітніх компонентів педагогічними працівниками через установлення зв'язків між освітніми компонентами, досягається науковість змісту, яка проявляється у чіткому викладі, в логічно правильній послідовності і систематичності побудови системи внутрішніх взаємозв'язків [11, с. 6–12; 19, с. 24; 22, с. 165].

Висновки і перспективи подальших пошуків. Роблячи висновок з проведеного дослідження, зазначимо, що інноваційний рух актуалізував проєктувальну діяльність у системі неперервної освіти України. Проєктування курсової підготовки у закладі неперервної освіти відіграє вирішальну роль у втіленні її завдань. Створення життєвого проєкту курсової підготовки у закладі неперервної освіти зі справжнім позитивним творчим потенціалом, здатного змінити до кращого стан справ на практиці, допоможе розглядати курсову підготовку як головну для наукового обґрунтування проєкту курсової підготовки і вироблення критеріїв її оцінки у закладі неперервної освіти. Важливо дотримуватися виділених дев'яти принципів розвитку професійної компетентності педагогічних працівників у закладі

неперервної освіти, зокрема: 1) цільового призначення інформаційного матеріалу; 2) поєднання комплексних, інтегруючих і власних дидактичних цілей; 3) повноти навчального матеріалу в освітньому компоненті; 4) відносної самостійності елементів освітнього компонента; 5) реалізації зворотного зв'язку; 6) оптимальної передачі інформаційних, методичних матеріалів; 7) стиснення навчальної інформації у змістовому освітньому компоненті; 8) генералізації знань; 9) взаємопов'язаності, логізації знань. Використання виділених дев'яти принципів у системі неперервної освіти сприятиме глибокому і повному засвоєнню освітніх компонентів педагогічними працівниками, стимулюватиме їх до творчості, розвиватиме їхні фахові уміння, формуватиме стійкий інтерес до професійної діяльності.

Перспективи подальших розвідок насамперед полягають у подальшій розбудові філософських засад теорії проектування курсової підготовки у закладі неперервної освіти з урахуванням досліджених у цій статті вимог до її проектування, аналізу педагогічних принципів розвитку професійної компетентності педагогічних працівників у закладі неперервної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гуманізація педагогічного процесу у вищій школі: колективна монографія / керівник колективної монографії д. пед. н. Л. В. Лебедик. Полтава : ПУЕТ, 2020. 196 с.
2. Лебедик Л. В. Забезпечення якості підготовки і підвищення кваліфікації педагогів закладів позашкільної освіти. *Підвищення якості національної освіти у контексті викликів сьогодення* : матеріали Регіон. наук.-практ. конф. (26 трав. 2022 р., м. Харків) / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків : ФОП Петров В. В., 2022. 349 с. С. 168–171.
3. Лебедик Л. В. Загальнодидактичні принципи підготовки педагогів закладів позашкільної освіти на основі настанов Григорія Сковороди. *Сучасні рецепції світоглядно-ціннісних орієнтирів Григорія Сковороди*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 2 – 4 груд. 2022 р.) / за заг. ред. к.ю.н. Д. С. Луніна. Полтава, 2022. 268 с. С. 96–99.

4. Лебедик Л. В. Методологічне обґрунтування організації підготовки педагогічних працівників до проектування у закладах освіти територіальних громад. *Традиції та інновації у траєкторіях розвитку освітньо-педагогічного дискурсу* : колективна монографія / наук. ред. Р. Басенко ; Полтав. ін-т екон. і права Університету «Україна». Полтава : Університет «Україна», 2022. 274 с. С. 241–272.
5. Лебедик Л. В. Педагогічний менеджмент системи підготовки педагогів закладу позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю. *Освітній фактор. Всеукраїнський науково-педагогічний журнал*. 2022. С. 103–106.
URI: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/19210>
6. Лебедик Л. В. Педагогічні погляди Григорія Сковороди як дороговказ для педагогів закладів позашкільної освіти. *Імідж сучасного педагога*. 2022. № 4 (205). С. 115–119.
DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-4\(205\)-115-119](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-4(205)-115-119)
7. Лебедик Л. В. Підготовка викладачів вищої школи до проектування дидактичних систем в умовах магістратури : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2018. 425 с.
8. Лебедик Л. В. Підготовка майбутніх викладачів вищої школи до проектування дидактичних систем: монографія. Полтава : ПУЕТ, 2020. 623 с. URL : <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/8837>
9. Лебедик Л. В. Підготовка педагогів для закладів позашкільної освіти на засадах партнерства у контексті Української Хартії вільної людини. *Формування національної ідентичності українця через цінності Української Хартії вільної людини* (м. Тернопіль, Україна, 20-21 жовтня 2022 року). Науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти / Редколегія: О. М. Петровський, В. С. Мисик, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, Т. В. Магера, Ф. І. Полянський, С. В. Костюк, Н. Б. Стрийвус, Г. І. Герасимчук. Тернопіль: ТОКІППО, 2022. 491 с. С. 270–274.
10. Лебедик Л. В. Розвиток професійної компетентності педагогів закладів позашкільної освіти на основі педагогічних поглядів Григорія Сковороди. *Сучасні рецепції світоглядно-ціннісних орієнтирів Григорія Сковороди* : колективна монографія / за заг. ред. к.ю.н. Д. С. Луніна. Полтава : Національний університет «Полтавська

- політехніка імені Юрія Кондратюка», 2022. 360 с. С. 89–97.
11. Лебедик Л. В., Стрельніков В. Ю. Принципи післядипломної освіти у підготовці вчителів до управління професійним самовизначенням учнів. *Фізико-математична освіта*. 2020. Вип. 4(26). Ч. 2. С. 6–12.
 12. Лебедик Л. В. Формування професійної компетентності майбутніх педагогів для закладів позашкільної освіти. *Лише той Учитель, хто живе так, як навчає* : матеріали Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. з міжнар. участю, присвяченої Всесвітньому дню філософії (Полтава, 17 листоп. 2022 р.) / уклад. : Л. Литвинюк, М. Чиркова. Полтава : ПАНУ, 2023. 298 с. С. 240–244.
 13. Стрельніков В. Ю., Лейко С. В. Загально-дидактичні принципи формування математичної компетентності майбутніх інженерів-будівельників у процесі фахової підготовки. *Витоки педагогічної майстерності* : зб. наук. праць Полтав. нац. пед. ун-ту імені В. Г. Короленка. Серія : Педагогічні науки. Полтава, 2014. Вип. 14. С. 60–267.
 14. Стрельніков В. Ю. Організація неперервної освіти педагогічних працівників на засадах фасилітувального підходу в умовах воєнної агресії. *Постметодика*. 2022. №1–2. С. 64–81.
 15. Стрельніков В. Ю. Підготовка педагогічних працівників у системі неперервної освіти до впровадження технологій прискореного навчання. *Неперервна освіта як засіб професійного зростання педагога (м. Тернопіль, Україна, 25 лютого 2022 р.)*. Науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти / Редколегія: О. М. Петровський, В. С. Мисик, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, Т. В. Магера, А. Janowski, Ф. І. Полянський, Г. І. Герасимчук, Н. Б. Стрийвус. Тернопіль: ТОКІППО, 2022. 298 с. С. 245–250.
 16. Стрельніков В. Ю. Проектування інтерактивних технологій навчання дорослих. *Підвищення якості освіти і розвиток професіоналізму в умовах сучасних соціально-економічних змін* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.. Болгарія, 19–28 верес. 2012 р. Черкаси : ПП Чабаненко, 2012. С. 211–217.
 17. Стрельніков В. Ю. Розвиток творчого потенціалу педагогічних працівників у системі неперервної освіти на ґрунті педагогічної спадщини Григорія Сковороди. *Сучасні рецепції світоглядно-ціннісних*

- орієнтирів Григорія Сквороди : колективна монографія / за заг. ред. к.ю.н. Д. С. Луніна. Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2022. 360 с. С. 105–113.
18. Стрельников В. Ю. Соціально-психологічний тренінг у формі ділової гри – ефективна технологія навчання у вищій школі. *Нові технології навчання*. К. : Наук.-метод. центр вищої освіти, 2004. Вип. 38. С. 168 – 176.
 19. Стрельников В. Ю. Философские основы проектирования дидактических систем в русле компетентностного подхода. *Теоретико-методические основы внедрения компетентностного подхода в высшей школе* : монографія / под ред. д. пед. н., проф. В. Ю. Стрельникова. Харьков : Издательство Иванченко И. С., 2018. С. 9–28.
 20. Стрельников В. Ю. Філософія компетентнісного підходу у неперервній освіті вчителя. *Лише той Учитель, хто живе так, як навчає* : матеріали Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. з міжнар. участю, присвяченої Всесвітньому дню філософії (Полтава, 17 листоп. 2022 р.) / уклад. : Л. Литвинюк, М. Чиркова. Полтава : ПАНУ, 2023. 298 с. С. 229–234.
 21. Стрельников В. Ю. Філософські засади проектування дидактичної системи у неперервній освіті. *Сучасна освіта: методологія, теорія, практика*. V Всеукр. наук.-практ. конф. (з міжнар. участю) (31 трав. 2022 р. / 1 сівана 5782 року). Дніпро: Акцент ПП. 2022. 211 с. С. 98–107.
 22. Стрельников В. Ю. Формування й розвиток громадянської культури фахівців у неперервній освіті. *Формування громадянської культури в новій українській школі: традиційні та інноваційні практики*: зб. наук. ст. / За заг. ред. Г. Л. Єфремової, С. М. Луценко. Суми, 2022. URL: <https://cutt.ly/wJ9OZAJ>
 23. Lebedyk L. V. 1.15. Structural components and functions of projecting activity of future high school teachers. *Theory and Practice of Future Teacher's Training for Work in New Ukrainian School* : monograph / Edit. I. F. Prokopenko, I. M. Trubavina. Prague, OKTAN PRINT s.r.o., 2020. 674 p. P. 155–162.
 24. Lebedyk L. Planning technologies for the preparation of high school teachers based in the experience of European countries. *Study of problems in modern science: new technologies in engineering, advanced management,*

- efficiency of social institutions*. Monograph: edited by Shalapko Yuriy, Wyszowska Zofia, Musial Janusz, Paraska Olga. Bydgoszcz, Poland : University of Technology and Life Sciences, 2015. 762 p. P. 749–760.
25. Lebedyk L. Professional competence of masters of pedagogics higher school. *Theory and Practice of Contemporary Management : Materials of I International Scientific-Practical Conference, (Batumi, 17-18 October, 2014)* / , p.h. Tbilisi, Universal, 2014. P. 292–296.
26. Lesya Lebedyk, Viktor Strelnikov. Educational space of continuous education of teachers: a facilitating approach. *Educational space: post-non-classical perspectives* / Eds. Dimitrina Kamenova, Svitlana Arkhypova. Varna: Varna university of management, 2023. 261 p. P. 128–157. DOI: <https://doi.org/10.54055/mbmj2917>
27. Strelnikov V. Yu., Lebedyk L.V., Hura T. V., Sysoieva S. I., Stankevych S. V., Shapovalova E. V., Avilova O. Ye. Leadership and social work in the environmental management system. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2021. № 1 (2). C. 349–351.
URL : <https://www.ujecology.com/articles/leadership-and-social-work-in-the-environmental-management-system.pdf>

REFERENCES:

1. Humanizatsiia pedahohichnoho protsesu u vyshchii shkoli [Humanization of the pedagogical process in higher education] : Kolektyvna monohrafiia / kerivnyk kolektyvnoi monohrafi d. ped. n. L.V. Lebedyk. (2020). Poltava : PUET. 196 s. [in Ukrainian].
2. Lebedyk, L. V. (2022). Zabezpechennia yakosti pidhotovky i pidvyshchennia kvalifikatsii pedahohiv zakladiv pozashkilnoi osvity. [Ensuring the quality of training and professional development of teachers of out-of-school education institutions]. *Pidvyshchennia yakosti natsionalnoi osvity u konteksti vyklykiv sohodennia [Improving the quality of national education in the context of today's challenges]* : Materialy Rehion. nauk.-prakt. konf. (26 trav. 2022 r., m. Kharkiv) / za zah. red. H. F. Ponomarovoi; Komunalnyi zaklad «Kharkivska humanitarno-pedahohichna akademiia» Kharkivskoi oblasnoi rady. Kharkiv : FOP Petrov V.V. 349 s. S. 168–171. [in Ukrainian].
3. Lebedyk, L. V. (2022). Zahalnodydaktychni pryntsypy pidhotovky

- pedahohiv zakladiv pozashkilnoi osvity na osnovi nastanov Hryhoriia Skovorody. [General didactic principles of training of teachers of out-of-school education institutions based on Hryhorii Skovoroda's guidelines.]. *Suchasni retseptsii svitohliadno-tsinnisnykh oriientyriv Hryhoriia Skovorody [Modern receptions of worldview and value orientations of Hryhorii Skovoroda] : Materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. (m. Poltava, 2 – 4 hrud. 2022 r.) / za zah. red. k.iu.n. D. S. Lunina. Poltava. 268 s. S. 96–99. [in Ukrainian].*
4. Lebedyk, L. V. (2022). Metodolohichne obgruntuvannia orhanizatsii pidhotovky pedahohichnykh pratsivnykiv do proiektuvannia u zakladakh osvity terytorialnykh hromad. [Methodological substantiation of the organization of training of pedagogical workers for designing in educational institutions of territorial communities]. *Tradytsii ta innovatsii u traiektoriiakh rozvytku osvitno-pedahohichnoho dyskursu [Traditions and innovations in the development trajectories of educational and pedagogical discourse] : Kolektyvna monohrafiia / nauk. red. R. Basenko ; Poltav. in-t ekon. i prava Universytetu «Ukraina». Poltava : Universytet «Ukraina». 274 s. S. 241–272. [in Ukrainian].*
 5. Lebedyk, L. V. (2022). Pedahohichni menedzhment systemy pidhotovky pedahohiv zakladu pozashkilnoi osvity ekoloho-naturalistychnoho profilu. [Pedagogical management of the system of training teachers of an out-of-school education institution of ecological and naturalistic profile]. *Osvitnii faktor. Vseukrainskyi naukovo-pedahohichnyi zhurnal. [Educational factor. All-Ukrainian Scientific and Pedagogical Journal]. S. 103–106. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/19210> [in Ukrainian].*
 6. Lebedyk, L. V. (2022). Pedahohichni pohliady Hryhoriia Skovorody yak dorohovkaz dlia pedahohiv zakladiv pozashkilnoi osvity. [Pedagogical views of Hryhorii Skovoroda as a guide for teachers of out-of-school education institutions]. *Imidzh suchasnoho pedahoha. [The image of a modern teacher]. № 4 (205). C. 115–119. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-4\(205\)-115-119](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-4(205)-115-119) [in Ukrainian].*
 7. Lebedyk, L. V. (2018). Pidhotovka vykladachiv vyshchoi shkoly do proektuvannia dydaktychnykh system v umovakh mahistratury [Training of higher school teachers for the design of didactic systems in the conditions of the master's degree] : Monohrafiia. Poltava : PUET. 425 s. [in Ukrainian].

8. Lebedyk, L. V. (2020). Pidhotovka maibutnikh vykladachiv vyshchoi shkoly do proektuvannia dydaktychnykh system [Preparation of future teachers of higher education for the design of didactic systems] : Monohrafiia. Poltava : PUET. 623 s.
URL : <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/8837> [in Ukrainian].
9. Lebedyk, L. V. (2022). Pidhotovka pedahohiv dlia zakladiv pozashkilnoi osvity na zasadakh partnerstva u konteksti Ukrainiskoi Khartii vilnoi liudyny. [Training of teachers for out-of-school education institutions on the basis of partnership in the context of the Ukrainian Charter of a Free Man]. *Formuvannia natsionalnoi identychnosti ukraintsia cherez tsinnosti Ukrainiskoi Khartii vilnoi liudyny (m. Ternopil, Ukraina, 20-21 zhovtnia 2022 roku). Naukovyi, metodychnyi, informatsiinyi zbirnyk Ternopilskoho oblasnoho komunalnoho instytutu pisliadyplomnoi pedahohichnoi osvity [Formation of the Ukrainian national identity through the values of the Ukrainian Charter of a Free Man (Ternopil, Ukraine, October 20-21, 2022). Scientific, methodical, information collection of the Ternopil Regional Communal Institute of Postgraduate Pedagogical Education]* / Redkolehiia: O. M. Petrovskyi, V. S. Mysyk, I. M. Vitenko, O. I. Kohut, Yu. Ch. Shainiuk, T. V. Mahera, F. I. Polianskyi, S. V. Kostiuk, N. B. Stryivus, H. I. Herasymchuk. Ternopil: TOKIPPO. 491 s. S. 270–274. [in Ukrainian].
10. Lebedyk, L.V. (2022). Rozvytok profesiinoi kompetentnosti pedahohiv zakladiv pozashkilnoi osvity na osnovi pedahohichnykh pohliadiv Hryhoriia Skovorody. [Development of professional competence of teachers of extracurricular education institutions based on the pedagogical views of Hryhoriy Skovoroda]. *Suchasni retseptsii svitohliadno-tsinnisnykh oriientyriv Hryhoriia Skovorody. [Modern receptions of worldview and value orientations of Hryhoriy Skovoroda]* : Kolektyvna monohrafiia / za zah. red. k.i.u.n. D. S. Lunina. Poltava : Natsionalnyi universytet "Poltavska politekhnikha imeni Yuriiia Kondratiuka". 360 s. S. 89–97. [in Ukrainian].
11. Lebedyk, L. V., Strelnikov V. Yu. (2020). Pryntsypy pisliadyplomnoi osvity u pidhotovtsi vchyteliv do upravlinnia profesiinym samovyznachenniam uchniv. [Principles of postgraduate education in preparing teachers to manage students' professional self-determination]. *Fizyko-matematychna osvita. [Physical and mathematical education]*. Vyp. 4(26). Ch. 2. S. 6–12. [in Ukrainian].

12. Lebedyk, L. V. (2023). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh pedahohiv dlia zakladiv pozashkilnoi osvity. [Formation of professional competence of future teachers for out-of-school education institutions]. *Lyshe toi Uchytel, khto zhyve tak, yak navchaie [Only the Teacher who lives as he teaches]* : materialy Vseukr. nauk.-prakt. onlain-konf. z mizhnar. uchastiu, prysviachenoj Vsesvitnomu dnu filosofii (Poltava, 17 lystop. 2022 r.) / uklad. : L. Lytvyniuk, M. Chyrkova. Poltava : PANO. 298 s. S. 240–244. [in Ukrainian].
13. Strelnikov, V. Yu., Leiko S. V. (2014). Zahalno-dydaktychni pryntsypy formuvannia matematychnoi kompetentnosti maibutnikh inzheneriv-budivelnykiv u protsesi fakhovoi pidhotovky. [General didactic principles of forming mathematical competence of future civil engineers in the process of professional training]. *Vytoky pedahohichnoi maisternosti [Origins of pedagogical skills]* : Zb. nauk. prats Poltav. nats. ped. un-tu imeni V. H. Korolenka. Seriiia : Pedahohichni nauky. Poltava. Vyp. 14. S. 260–267. [in Ukrainian].
14. Strelnikov, V. Yu. (2022). Orhanizatsiia neperervnoi osvity pedahohichnykh pratsivnykiv na zasadakh fasylytivalnoho pidkhodu v umovakh voiennoi ahresii. [Organization of continuous education of pedagogical workers on the basis of a facilitative approach in conditions of military aggression]. *Postmetodyka. [Postmethodology]*. №1–2. S. 64–81. [in Ukrainian].
15. Strelnikov, V. Yu. (2022). Pidhotovka pedahohichnykh pratsivnykiv u systemi neperervnoi osvity do vprovadzhennia tekhnolohii pryskorenoho navchannia. Neperervna osvita yak zasib profesiinoho zrostannia pedahoha (m. Ternopil, Ukraina, 25 liutoho 2022 r.). [Training of pedagogical workers in the system of continuous education for the introduction of accelerated learning technologies. Continuous education as a means of professional growth of a teacher (Ternopil, Ukraine, February 25, 2022)]. *Naukovyi, metodychnyi, informatsiinyi zbirnyk Ternopilskoho oblasnoho komunalnoho instytutu pisliadyplomnoi pedahohichnoi osvity [Scientific, methodical, information collection of the Ternopil Regional Communal Institute of Postgraduate Pedagogical Education]* / Redkolehiia: O. M. Petrovskyi, V. S. Mysyk, I. M. Vitenko, O. I. Kohut, Yu. Ch. Shainiuk, T. V. Mahera, A. Janowski, F. I. Polianskyi, H. I. Herasymchuk, N. B. Stryivus. Ternopil: TOKIPPO. 298 s. S. 245–250. [in Ukrainian].

16. Strelnikov, V. Yu. (2012). Proektuvannia interaktyvnykh tekhnolohii navchannia doroslykh. [Designing interactive technologies for adult education]. *Pidvyshchennia yakosti osvity i rozvytok profesionalizmu v umovakh suchasnykh sotsialno-ekonomichnykh zmin [Improving the quality of education and developing professionalism in the conditions of modern socio-economic changes]* : Materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf.. Bolhariia, 19–28 veres. 2012 r. Cherkasy : PP Chabanenko. C. 211–217. [in Ukrainian].
17. Strelnikov, V. Yu. (2022). Rozvytok tvorchoho potentsialu pedahohichnykh pratsivnykiv u systemi neperervnoi osvity na grunti pedahohichnoi spadshchyny Hryhoriia Skovorody. [Development of the creative potential of pedagogical workers in the system of continuous education based on the pedagogical heritage of Hryhoriy Skovoroda]. *Suchasni retseptii svitohliadno-tsinnisnykh oriientyriv Hryhoriia Skovorody [Modern receptions of worldview and value orientations of Hryhoriy Skovoroda]* : kolektyvna monohrafiia / za zah. red. k.iu.n. D. S. Lunina. Poltava : Natsionalnyi universytet “Poltavska politekhnika imeni Yuriiia Kondratiuka”. 360 s. S. 105–113. [in Ukrainian].
18. Strelnikov, V. Yu. (2004). Sotsialno-psykhologichnyi treninh u formi dilovoi hry – efektyvna tekhnolohiia navchannia u vyshchii shkoli. [Socio-psychological training in the form of a business game is an effective learning technology in higher education]. *Novi tekhnolohii navchannia. [New learning technologies]*. K. : Nauk.-metod. tsentr vyshchoi osvity. Vyp. 38. C. 168 –176. [in Ukrainian].
19. Strelnykov, V. Yu. (2018). Fylosofskye osnovy proektyrovaniia dydaktycheskykh system v rusle kompetentnostnoho podkhoda. Teoretyko-metodycheskye osnovy vnedreniia kompetentnostnoho podkhoda v visshoi shkole [Philosophical foundations of designing didactic systems in line with the competence approach. Theoretical and methodological foundations of the implementation of the competence approach in higher education] : Monohrafiia / pod red. d. ped. n., prof. V. Yu. Strelnykova. Kharkov : Yzdatelstvo Yvanchenko Y. S.. S. 9–28. [in Russian].
20. Strelnikov, V. Yu. (2023). Filosofiia kompetentnisnoho pidkhodu u neperervnii osviti vchytelia. [The philosophy of the competence approach in continuous teacher education]. *Lyshe toi Uchytel, khto zhyve tak, yak navchaie [Only the Teacher who lives as he teaches]* : Materialy Vseukr. nauk.-

- prakt. onlain-konf. z mizhnar. uchastiu, prysviachenoi Vsesvitnomu dniu filosofii (Poltava, 17 lystop. 2022 r.) / uklad. : L. Lytvyniuk, M. Chyrkova. Poltava : PANO. 298 s. S. 229–234. [in Ukrainian].
21. Strelnikov, V. Yu. (2022). Filosofski zasady proiektuvannia dydaktychnoi systemy u neperervnii osviti. [Philosophical principles of designing a didactic system in continuing education]. *Suchasna osvita: metodolohiia, teoriia, praktyka. [Modern education: methodology, theory, practice]*. V Vseukr. nauk.-prakt. konf. (z mizhnar. uchastiu) (31 trav. 2022 r. / 1 sivana 5782 roku). Dnipro: Aktsent PP. 211 s. S. 98–107. [in Ukrainian].
 22. Strelnikov, V. Yu. (2022). Formuvannia i rozvytok hromadianskoi kultury fakhivtsiv u neperervnii osviti. Formuvannia hromadianskoi kultury v novii ukrainskii shkoli: tradytsiini ta innovatsiini praktyky [Formation and development of civic culture of specialists in continuous education. Formation of civic culture in the new Ukrainian school: traditional and innovative practices] : Zb. nauk. st. / Za zah. red. H. L. Yefremovoi, S. M. Lutsenko. Sumy. URL: <https://cutt.ly/wJ9OZAJ> [in Ukrainian].
 23. Lebedyk L. V. (2020). Structural components and functions of projecting activity of future high school teachers. *Theory and Practice of Future Teacher's Training for Work in New Ukrainian School : Monograph / Edit. I. F. Prokopenko, I. M. Trubavina. Prague, OKTAN PRINT s.r.o. 674 p. P. 155–162. [in English]*.
 24. Lebedyk, L. (2015). Planning technologies for the preparation of high school teachers based in the experience of European countries. Study of problems in modern science: new technologies in engineering, advanced management, efficiency of social institutions. Monograph: edited by Shalapko Yuriy, Wyszowska Zofia, Musial Janusz, Paraska Olga. Bydgoszcz, Poland : University of Technology and Life Sciences. 762 p. P. 749–760. [in English].
 25. Lebedyk, L. (2014). Professional competence of masters of pedagogics higher school. *Theory and Practice of Contemporary Management : Materials of I International Scientific-Practical Conference (Batumi, 17-18 October, 2014) / p.h. Tbilisi, Universal. P. 292–296. [in English]*.
 26. Lesya Lebedyk, Viktor Strelnikov. (2023). Educational space of continuous education of teachers: a facilitating approach. *Educational space: post-non-classical perspectives / Eds. Dimitrina Kamenova, Svitlana Arkhypova. Varna: Varna university of management. 261 p. P. 128–157.*

DOI: <https://doi.org/10.54055/mbmj2917> [in English].

27. Strelnikov V. Yu., Lebedyk L. V., Hura T. V., Sysoieva S. I., Stankevych S. V., Shapovalova E. V., Avilova O. Ye. (2021). Leadership and social work in the environmental management system. *Ukrainian Journal of Ecology*. № 11 (2). P. 349–351.

URL : <https://www.ujecology.com/articles/leadership-and-social-work-in-the-environmental-management-system.pdf> [in English].

VIKTOR STRELNIKOV,

*Professor at the Department of Philosophy
and Economics of Education, M. V. Ostrohradskiyi Poltava Academy of
Continuing Education, Doctor of Pedagogical Sciences (Poltava, Ukraine)*

UDC 374.28(09)

ORCID 0000-0002-8822-9517

DOI: 10.13140/PHEP.51-52.2023.20

strelnikov.poltava@gmail.com

PHILOSOPHICAL BASES OF DESIGNING COURSE TRAINING IN THE INSTITUTION OF CONTINUING EDUCATION

The article discusses the philosophical bases of designing course training at an institution of continuing education, on which the theory of designing course training in a continuing education institution is developed. In particular, based on the analysis of national philosophical research, the didactic requirements for the creation of a theory of designing course training in an institution of continuing education are highlighted. The main principles of the development of pedagogical staff's professional competence in the continuing education institution, which perform a special regulatory function from the point of view of the philosophical foundations of designing theories and methods of regulating the practice of course training in the continuing education institution, are highlighted and theoretically substantiated. The content of course preparation is developed in accordance with the principles: a) target purpose of information material; b) combination of comprehensive and own didactic goals; c) completeness of educational material in the educational component; d) relative independence of elements of the educational component; e) implementation of feedback; e) optimal transmission of informational and methodical materials.

It is noted that the innovative movement actualised project activity in the system of continuous education of Ukraine. The design of course training in an institution of continuing education plays a decisive role in the implementation of its tasks. The creation of a life project of course training in an institution of continuing education with a real positive creative potential, capable of changing the state of

affairs for the better in practice, will help to consider course preparation as the main one for the scientific justification of the course-training project and the development of criteria for its evaluation.

It is important to observe the selected nine principles of pedagogical staff's professional competence development at the continuing education institution, in particular: 1) target purpose of information material; 2) combination of complex, integrating and own didactic goals; 3) completeness of educational material in the educational component; 4) relative independence of elements of the educational component; 5) implementation of feedback; 6) optimal transmission of informational and methodical materials; 7) compression of educational information in the substantive educational component; 8) generalisation of knowledge; 9) interconnection of knowledge. The use of the selected principles in the system of continuing education will contribute to the deep and complete assimilation of educational components by pedagogical staff, stimulate them to be creative, develop their professional skills, and form a sustainable interest in professional activity.

Keywords: *philosophical bases, continuing education, pedagogical worker, design, course preparation, institution of continuing education.*

Матеріал отримано редакційною колегією 03.04.2023 р.

Науковий рецензент: доктор педагогічних наук

ОЛЕКСАНДР ЛАВРІНЕНКО (Київ)